

Malsha ar pefsuhtischanu par pasti:	
Ar	Beelikumu: par gadu 2 rbt. 75 lap.
bef	Beelikuma: par gadu 2 " "
Ar	Beelikumu: par $\frac{1}{2}$, gadu 1 " 40 "
bef	Beelikuma: par $\frac{1}{2}$, gadu 1 " "
Ar	Beelikumu: par $\frac{1}{4}$ gadu — " 90 "
bef	Beelikuma: par $\frac{1}{4}$ gadu — " 70 "

Maka bei preejuhtijapanas viga:			
	par	gadu	1 rbl. 75 sap.
bes Peelitumu:	par	gadu	1 "
bes Peelitumu:	par	gadu	1 "
Ar Peelitumu:	par	$\frac{1}{2}$ gadu	— 90 "
bes Peelitumu:	par	$\frac{1}{2}$ gadu	— 55 "
Ar Peelitumu:	par	$\frac{1}{4}$ gadu	— 50 "
bes Peelitumu:	par	$\frac{1}{4}$ gadu	— 30 "

Mahias Meefis

38. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahki weenreis pa nedeku.

Sestdeent, 17. julijā.

1893.

Mahjas Weesi ar Peelikunn war pastellet un fludinaimus nödot Nigā, manā drukatawā un Latweeschu grahmatu pahrdotawā pee Petera basnizas. Bes tam wehl **Peterburgas ahrpilsehtā**: Buhischtu Gedert lga gräm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu stuhi un Jagodlin lga pahrd., pee leelā pumpja; **Jelgawās ahrpilsehtā**: Alberg lga gräm. pahrd., Almenru celā Nr. 11; **Abgelskalnā**: Losšberg lga pahrd., Tirkus celā un pee A. Neelslin lga, Slosas celā Nr. 41; **Ilgezeemā**: Modin sojēs pahrdotawā; **Matrinas dambja**: L. Upit material-preſchu pahrd., Peterosalas celā Nr. 3; **Sarkandaugawā**: J. Ilman lga material-preſchu pahrd., Twaifu celā Nr. 70, J. Ilman lga material-preſchu pahrd., Twaifu celā Nr. 47, pee Waldſchleſchena brūhscha, A. Kaminjus lga dehreni pahrd., Tilitu celā Nr. 2 un L. Upit lga material-preſchu pahrd. Dunesmuſicas celā Nr. 36; tad wehl ziūs pilſehtās, lū: **Dehſis**: V. Peterson lga pahrdotawā; **Waltā**: M. Rudolf un Paulīn lgi gräm. pahrdotawās; **Walmeerā**: E. G. Trex un debla lgu gräm. pahrd.; **Nusenē**: J. Alſne lga gräm. pahrd.; **Jelgawā**: Vesthorn lga gräm. pahrd., Pils celā; **H. Allunān un Jaeger** lgu gräm. pahrdotawās; **Bauskā**: H. Allunān lgu gräm. pahrd.; **Kuldīgā**: Vesthorn lgu gräm. pahrd.; **Talsōs**: H. Tow lgu gräm. pahrd. un bibliotēka un J. Hirschmann lgu gräm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weesi“ war apstellet pee ūareem zeen. draudses mahitajeem, slosotajeem un pagastia ūstrihvereeem, kurus mihi lihdsu, taħħas apstelleħħanar laipni peen”.

Saturs: Rīgas Latv. Veedr. Šinibū komisijas wasaraš sapulžes. — (Beigas.) — No eelschemes: a) Waldibas leetaš. b) Original-sinojumi. c) Baltijas notikumi. d) No jātnāksteevijas pušem. — No Rīgas. — Leetu nodaļa: Leet-zineelu zela noda. — Augneebja. — Is mūsfu weesgāb jaodishwes. — Valejās webstules. — Deevkalpojumi. — Tīru finas. — Naudas papiru zenaš. — Berlīnes birscha. — No ahrsementi. — Telegrams. — Daschadi rāstīt: Tautas biblioteli un iplatiņšanās

Beetikumis: Warneru Annas sīrds. (Turpinajums.) — Kolletājs Šēribs. (Beigums.) — Saimniezības padomi: Re-
wahrita jahn-ogu saite. Awenu saite ar jahn-ogu fulu. We-
selas semen-ogač zulura šķrapā. Awenu eļļavtis. — Domu
graudini. — Domu pebrēš. — Dzejols. — Mihlak.

Sapulzēš nopeitnā darbība atkal eesahākās 15. jūnijā ap pusiņu, ar J. Bebra kga „Pāhīstātu par-

11

Sapulzes nopeetnā darbiba attal eejahās 15. jūnijā ap pusdeenu, ar J. Bebra kga „Paheslatu par 1892. g. iſnahkuſchām ſkolas grahmatam“. Iſnahkuſcho ſkolas grahmatu gan ne-eſot dauds, tikai 10, lihdſeeslaitot ari tāhs, kas ſenak jaun lajā, laiſtas un iſg. g. aikal no jauna tapuſchās eespeetas; bet freetnuma ſinā ſchi literatura ar reteem iſnehmumeem bijuſe raſchena. Pirmo weetu eenemot „Sehta un Skola“, jauna laſama grahmata mohjā un ſkolā. Otrais ſehjums. Gastaſhdijuschi Raudſites Matihs un Stehrſtu Andrejs. Zeturtais iſdevenums. Maksā 38 kap. Saturs ſchāi grahmata eſot ſodoligs un laſamo gabalu weela ſakahrīota ar leelu apdomu. Blakus ſtahdama „Sehtai un Skolai“ eſot P. Behrſina „Laſiſchanas grahmata“ (I. daļa. 7. druka). Tikai ortografijs abejās eſot pahrak veža, tā peem. abu grahmatinu ſaralſtitaji wehl leetvjetot burtu „y“ datiwa galotnēs. — Debatēs, kas pehj ſcha preelschnefuma iſzehlās, Raudſites Matihs aizrahdijs, ka ſkolai ortografijas leetā jabuhtot konſerwatiwai, wiſmas tik ilgi, kamēr muhju ortografijas leetā wehl waldot leelakā neweenprahība. Sinibu Komisija uſ ſkolotaja E. Medna kga preelschlikumu apnehmās ſpert ſolus, lai ſchāi leetā reiſi panahltu weenoſchanos.

Tagad lektors J. Welme lgs tunaja „Par wokalu trejadu garumi Latweeschu valodā. Žeen. runatajs sawā ihfajā, bet kobiligajā runā wišpirms uisrahdijs, ka schodeen gan nela jauna newarot zelt preefschā, bet tikai wezas leetas, kas jau no mahziteem wihereem pahrrunatas un pahrspreestas. Mlaflawaas profisors Fortunatows, peegreežbams jaunakā laikā semisichtu

Dashadi rafsti.

Tautas biblioteku svars un isplati- ſchauas.

Weena no wiseewehrojamakām un teizamakām XIX. gadusimtena kulturas felmeni ir plaschā tautas biblioteku isplatischanās. Baudis heidsot atsinuschi, ka tapat kā weselas valsts, tā arī latra sevīschķa zīlveka labklahjiba attarajās no tautas isgħiħibas pakahpeena. Schihs atsħiħchanas felas bija spariga zensħanās padarit wiseem pee-eetamus isgħiħibas awiġus, kur latris waretu mahżitees un baudit pir-miċċa, elementarās isgħiħibas anglus. Bet tas-weiħi bija mas. Mahżet til-lafit un rakstit now deesgan, tuerklat lassħanās un rakstisħanās mahkku war-driħi ajsmir, ja ar to il-għi nenodarbojas. Tadet schiñi finn ailkas spert weħl weenu foli u preeħschu, darit tautai eespeħjamu, netik ween neajsmejri lafit un rakstit, bet weħl wairam isgħiħotees, poplašchinat sawas finasħanās, attihx tit-taħbi u isdailot firdi. Wislabakais l-idsejji schim nolu hukam ir-tautas bibliotekas, kurax pehdejha laikā leelā meħrā attihxi jisħċas. Lai slaidrak piexrah di tu mifsigi aħtro tautas biblioteku attihxi jisħħos, peiemhera debi apskatist, kā attihxi jisħċas pasiħtamda. Eiropas bibliotekas no seneem laikleem. Iau fends laikds bija labas bibliotekas, kurax atradda loti daudx manuskriptu, bet taħbi til-mahżiteem wiħreem pee-ejamas. Ar grahmatu drukas mohkla issgudrosħanu saħħa jauns laikmet biblioteku leetā. Wisur tapa eetaistas bibliotekas, tomēr XVII. (17.) gadu simteni neweenā bibliotekā nebija 100,000 sejhjumu. Ta 1660. g. Wihnes pil-seħħas (Austrīja) pilsgalma bibliotekā, kura tanu laikā bija wiċċagatakk, atradda tik 80,000 sejhjumi. Tur-preiġi XIX. (19.) gadusimteni bibliotekas saħħi ap-

wehribu Leischu walodas diwejadam akzentam, atradis, ka šķis diwejadais akzents zehlees zaur daschadu wokalu garumu. Šķis daschadais wokalu garums, kas neatrodotees neweenā no Indogermanu walodam, wišlabaki usglabajees Latweeschu walodā — un tadēl to derot jo sevīšķli eewehrot un ūhli jo ūhli iſpehit. Vispirms uſ ſcho daschado wokalu garumu Latweeschu walodā aizrahdijs mahzitajs Būttmers, tad P. Krumbergs, mahzitajs Neulands un ūnalaiks Jelgawas kurlmehmo ūkolas ūkotajs C. Linde. Winu iſſtrahdajumi par ſcho jautajeenu eeweetoti Latweeschu draugu beedribas magasinu krahjumds. Iſ winu apzerejumeem redzams, ka tee viſi (iſnemot Būttneri, kura rafsta autors neatradis) iſſķirot irījābu wokalu garumu — un tikai paſču garumu apſihmesħanā un tuvalā iſſčirkħanā ne-eſot weenis prahis. Savas runas beigās wehl zeenijamais Welmes ļgs atgahdinaja, ka ſcho wokalu daschado garumu gan deretot un wajadsetot pamatiġaki iſpehit. Wiſlabali tas buhtot iſdarams pee iſtolſchnu uſrat-ſtichanas un iſpehličanas. To eewehrojot uſrat-ſtītajeem ūmalki jaeweheho un jaissina ſcho daschado wokalu garums un ihsums, steepſħana un gruhſħana, pee kam tee jaapſihmejot ar sevīšķam ūhmen. Schahduſ pehtijumus tad deretot waj nu eespeſt lahdā nebitt laikraffta, grahmatā, waj ari taifni pee-fuhtit zeen. runatajam J. Welmes ļgam uſ Maſlaunu.

Schihs preeſchlaſiņumam ūkola ūkotaja P. Abola ļga: „Kur atradās wirhaſcha Wiſewalda pils Gersiku?” Schihs pa leelakai datoi uſ zeen. Döringa ļga peh-ſtītajeem vidoņitas, mireſanias runas ūtāns ūhgos: Par ūeno Latweeschu džihwi un winu pilim mums ūina dauds stahstīt kronikas, bet tolailu pilis tagad tilai wairiſ ar leelām publem atrodamas. Kronikas par winām min til daschas ūhmes. Wiſwezakas ūinas par „Gersiku” atrodam Indriks kronikā ap 1203. gabu, kur winas karalis „Wiſewaldu”, kuresh Wahzeem wiſwifadi luhloja kaitet, aplaupa Wahzus. Lai „Wiſewaldi” par to pahrmahzitu, tad biskaps Alberis 1209. g. dewas uſ „Gerziku”, kura tika uſwareta un weselu deenu aplaupita. Laudis gan iſmūk, gan ari teek apkauti. Wiſewalda ūewu lihds ar behrneemi ūawango; tilai paſčam Wiſewaldim wehl laimejas iſmūlt, — un tas atdabun ūarou ūewou un behrnuſ tilai tad, kad tas walſti atdewa biskapam,

brihnojami ahtri attihstītēs. Šā gadusimtena 30. gads (1830), diwās fawa laika visleelakās bibliotekās (Parīzes un Mīnķenes) atradās $\frac{1}{2}$ miljona sehvju, Berlīnes, Wīnhes un Getingenes bibliotekās sašķaitīja $\frac{1}{4}$ milj. sehvju, Britānijas mūsejā $\frac{1}{5}$ milj. sehvju. Amerikā, ta laika visleelakā bibliotēkā, bija tik 70,000 sehvju. Tagad Parīzes bibliotēka ir ap 2 milj. sehvju, Britānijas mūsejā 1,7 milj. sehvju. Ģevehrojamus pānahkumus īchini sīnā sasneeguse pehdejā gadusimtenē Amerīka. Wasingtonas bibliotēka tagad skaita lihds 1 milj. sehvju, turklāt ta fawus gada papildinājumus isdara iahdā pat skaitā, kā Parīzes biblioteka. Pēc schahni visēwehrojamakās bibliotekas ir schahdas: Mīnķenes biblioteka (900,000 sehvju), Berlīnes ķeisariskā biblioteka (800,000), Straßburgas ķeisariskā biblioteka (675,000), Wīnhes biblioteka (500,000), Romas zentralbiblioteka (375,000 sehvju). Bet schee skaiti nedod tomēr slaidrus peerahdījumus, kahdā mehrlā latra walsts rūhpejas par isglihtibas isplātīšanu. Kaut gan Parīzē, Londonā, Wasingtonā ir visbagatakās bibliotekas, tomēr Wahzījā vispārīgais biblioteku sehvju skaitlis ir diwreis leelakā, neliā Frančijā, Anglijā un Saweenotās Walstīs. 1882. g. Frančijas, Anglijas un Saweenotu Walstiju leelakās bibliotekas bij 5 milj. sehvju, bet Wahzījā to skaitis sneedzās lihds 11 milj., turklāt Wahzījā tāni pašchā laikā bija 45 leelas bibliotekas (100,000 sehvju latrā), augšchā minētās walstīs bija tik 12—15 leelu biblioteku, Austrijā tik 7. Par to, kā attihstīas bibliotekas, vislabaki un pareizsāki redzams no sekoscheem skaitīem, kuri rakha, zīl leelas naudas sumas top par tām isdotas.

pehz kam tas to atkal no biskapa sanem atpalak kā dahrwanu. Walsts tagad, kā noprotais, atradas sem biskapa virswaldbas. Tad „Gersiku” atkal peemin 1212. g., kur biskaps ar Polozkas knasu noslēds kahdu lihgumu. 1214. g. bruneneeli „Gersikai” usbrūk pa otram lahgam. Pehdejo reisi „Gersika” mineta 1475. g. No ta laika par winu wairs nekas naw sinams. Kuri nu atradās „Gersika”? Par to jau daschadi ipreests. Nesen wehl domaja, ka ta atradusees pee Stukmaneem, kur Daugawmalā ir sahda pilij lihdsiga weeta. Ka schihs domas maldigas, to sawā ralsīā: „Ueber das vermt. Gerzile bei Stockmanshof” mehgina peerahdit Julijs Dörings, jo pee Stukmaneem atradoschā pils bijuse „Vostere”; „Gersika” turpreti, kā jadomajot, atradusees eepretim Dignajai, netahlu no Zargradas, 158½ werstes no Rīgas un 45½ werstu no Dwinskas (Dinaburgas), pee tagadejās Schloßbergas, diwu upischi eelihumā. Been. rumatajs stahstija, ka winsch vats išgahjuſchā gadā nobrauzis turp, scho weetu ūhakli ispehīt — un tas warot til leezinat, ka wiſas ūhmes, kas tur redsamas, rāhdot, ka schi weeta us mata faktihtot ar Indriķa kronikas aprakstu par scho pili un weetu, kāpēz tad ari esot jaapeektihtot Döringa domam, ka pils teesham tur atradusees un mellejama. Tapati ari wairakas tureenas apgabala ūhchu teikas, kuraš tam atstahstijis laħds kaleds Bernfeldis, aizrahdot, ka sche bijuse leela zibnas weeta, kā ari pils un pilsehta. Ari tuwumā esoschā „Zargrade” leezinot, ka sche buhshot dsihwojis laħds eewehrojams waldbieels. Waheds „Gersika” laikam zehles no „Gersikas” — „Gersikas”, kā schi weeta ari daschureis dokumentos nosoultā. Netahlu no Schloßbergas wehl tagad atradotees laħds zeems (5 mahjas), kuru nosauzot par „Salu Versaki”. Schis zeems laikam dibinats no Gersikas eedsihwotajeem pehz tam, tad pils tikuse ispostita — no bruneneekem nobedfinata. Pehz wahrda „Gersika”, un apkahrtejeem weetu no ūhkuemeem spreeshot jaapeenemot, kā „Gersikas” eedsihwotaji bijuschi Latweeschī, lai gan kronisti tos dehwejot par Kreewiem. Warot jau buht, kā „Gersika” dsihwojuschi ari daschi Kreewi, jo 1209. gadā Indriķis stahstot, ka Gersika bijuse deesgan leela tiefsneebiba. Ari schihs pils waldineeks „Wiswaldis” peederejīs pee Latweeschū-Weischu zilts. Inspektora

Berlines keisaristä biblioteka . . .	205,000 rbl.
Tschilago pilsehtas publikas biblioteka	175,000 "
Mantschestres un Liverpules pilsehtu publikas bibliotekas . . .	120,000 "
It ihpaschi ahtri bibliotekas attihstijusjäas Amerikå, ko peerahda sekoschi slaitli. Laikmetä no 1825. lihds 1850. g. (tä tad 25 gadu laikå) Sweenotås Walstis tila dibinatas 550 bibliotekas, bet starp 1850. lihds 1875. g. (atkal 25 gadu laikå) tapa aiklahtas 2240 bibliotekas. 1885. g. Sweenotås Walstis bija 5430 publikas bibliotekas ar 20 milj. sejhumeem. Weenä paschå, neleelâ walsti Massatschusetä bij 570 bibliotekas ar 3,6 milj. sejhumeem. Wihne us katra eedfishwo- taja nahk pa weenam sejhummam, bet Bostonä diivi. Ja wehl peeweenotu Kembritschas pilsehtas biblioteku, kura atrodas pee Bostonas pilsehtas, tad us katra eedfishwotaja isnâl pa 4 sejhumi. Te japeemin, ka eepreelfshejä laikå seahdas milfigas bibliotekas nebija weenmehrigi isplatitas pa wiÅ walsti jeb semi, bet leelaits grahmatu daudsums atrabâs kaut lahdâ weenä paschå weetâ, tä ka tas nebij wiiseem, ihpaschi tautas wairakumam, pee-ejams. Pateesi tä sauzamas tautas bibliotekas sahka dibinat til seha gadusimtena otrâ puš, wišpirms Anglijâ, tad Amerikâ. Mantschestres un Liverpules bibliotekas tapa otllahtas 1852. gadâ.	
Tahdu toutu biblioteku isplatischanos Amerikâ weizina it sevishki milfigas sumas, kuras teel dah- winatas no pilsonu pušes.	
Pehz trihsdesmit gadeem Leelbritaniâ slaitja jau 100 tautas biblioteku; 1890. g. wišmas 40 pilsehtas bij bibliotekas. Tani paschå gadâ Mantschestres pilsehtas bibliotekâ tapa peeprafisti 1,560,000 sejhumi, dauds wairak nela Britanijas musejâ un Parises nacionalâ bibliotekâ. Pehdejä 1890. g. tapa pee- prafisti tik 500,000 sejhumi (no 2,000,000 sejhumeem), turpretim Parises tautas bibliotekâ tani paschå laitâ peeprafija 2,000,000 sejhumu. Wihnes keisarislâ	

G. Paſſcha lgs turpreti aifrahda, wahrds „Versiku“ wehl nebüt nenorahdot, ka pils dibinata no Latweeschu wirſaiſcheem; kapēz tad ta newarot buht iſpat labi dibinata no ſtreewu knoſeem, ka Turjewa (Mehtraine). Bei tam ſchis wehl ſinot ari uſ ſtreewu Leischtu robescham lahdu „Versiku“, kur Latweeschu pawifam ne-efot hijis.

Pehz interesanta preelſchlaſijuma un debatem par „Gersiku“, runaja mahzitais K. Kundſina lgs, kürſch ſawā teizomā apzerejumā: Kahdas domas par Latweeschu „libgo“, aifrahdiſa, ka par „libgo“ walbot ſoti daſchadas domas. Pehz dascheem „libgo“ eſot lahda persona waj deewellis if ſenatnes, pehz Stendera turpreti „libgo“ atkal noſiſhmejot „amen“. Ziti atkal, ſewiſchki jaunakā laikā, „libgo“ turot un uſ-ſlatot par lahdu preeka deewelli waj miheſtibas deeweeti; Büttnerſ domajot, ka „libgo“ noſiſhmejot preeku, Bielensteins un Wolters, ka „libgo“ eſot weenlahtſchi imperativa forma. Ari zeen. runatais peeſleenotees Bielenſteina domam, ka „libgo“ wiſ ne-noſiſhmē nekahdu perſonu — deeweeti weždš laikds, bet eſot paſrleezinats, ka „libgo“ — ta if tautas djeesmiam redſams, buhtu til daudſ, ka uſaizinajamis, libgsmotees, patekteres deewibai, ka ta parahdas dabas likumds un muhſchigds debeſu ſpehkdš, zilwela dwehſeles dſilumds un liktena notilumds. Pehz ſcha preelſchlaſijuma iſzehlās ſhwas debates. Cand. phil. Sihpola lgs, dibintodamees uſ lahda cand. phil. Kaulina lga ralſtu par Latweeschu Jahn deewibu un libgoſchanu, aifrahdiſa, ka Jahnis eſot weku deewis, kaſ weenu gada puſi dſhmojot apalſch ſemis un otru wirſpuſe, kur taſ ar ſaweem pawa-doneem naſkot waſaraſ ſahlumā un teekot ſanemis ar gamilem un ſeedoſchanu. Ka taſ ta hijis, iſſluidro-jamis zaur animiſmu — dwehſelu kultu. Jaunakā laikā mitologi atſtinuſchi un peenemot, ka paganu ti-zibas zehluſchās zaur miruſcho dwehſelu bihjaſchanu. Ari dſerſchanas deewis Bacchus eſot tikai miruſcho deewis, — un tapat Janus, kaſ ſoti libgoſnotees muhſu Jahnim, ka to jau wahrdi aifrahdot. Lektors Lautenbachs ſhwai pretojās tahdām domam. Winsch ne-ebüt newarot peesleſtees jaunlaiku mitologeem un to mahzibam, — un labali turotees pee wezajeem peht neekeem, kuri ſchö ſinatni nodibinajuschi. Win' (Lautenbachs) ari ne-ebüt ne-efot „Libgaja“ deewis

bibliotekā uz 500,000 sehjumu bija tīl 60,000
gehrejumu, turpretim tāhs paschās Wihnes maijas
tautas bibliotekās pagehrejumu slaitlis sneedsas līhds
220,000. No tā redzamis, ka jaundibinātajās tautas
bibliotekās teik dauds mairak pēcpriņķis grahnatu,
nēlā wezās, kas iisslaidrojams zaur to, ka wezās
bibliotekās ir dauds nowezojušchos, mas leetojam un
scho laiku pagehrejumam mas peemehrotu grahnatu.

Bahreefim uz Ameriku. Pirmā tautas biblioteka
tur tapa dibinata 1848. g. Bostonas pilsehtā. 1882. g.
schai bibliotekai jau bija 400,000 sehjumi un 300,000
brošūru. Tagad tā satur 600,000 sehjumus
un slaitas vee wiſleelakajām bibliotekam pasaule.
Jau 1880. g. apkalpotajū slaitis tāni sneedsas līhds
140 personam. Nu-Jorkā ir tschetras leelas tautas
bibliotekas ar 500,000 sehjumeem, pagehrejumu slaitis
sneedsas līhds 1,000,000. Baltimorā trihs leelas
bibliotekas ar 240,000 sehjumeem un $\frac{3}{4}$ milj. pa-
gehrejumeem. Diwās Tschilago tautas bibliotekās
bij $\frac{1}{2}$ milj. pagehrejumu. Schajās bibliotekās top
it fewiščki schurnalai lafiti. Kupera bibliotekā Nu-
Jorkā 1890. g. bij 300 schurnalai, kam bij 400,000
lafitaju. Bostonas lafamā sahlē, attlahta aīsween
līhds plkst. 10 wakād, bij 800 schurnalai ar 500,000
lafitajiem. Lidsa lafitawās 1890. g. bij 1,300,000
apmelletajū, bet Mantschestrēs lafitawās 3,000,000
lafitaju. Uz katra Anglu un Amerikaneesku pilsehtu
eedsihvetaja (Mantschestrē, Edinburgā, Lidsā, Bristole,
Bostonā) 2—3 pagehrejumi, turpretim Parīzē — tīl
1 pagehrejums, Berline — $\frac{1}{2}$, un Wihne — $\frac{1}{3}$.

Viņi schē slaiti gaischi rāhda tautas biblioteku
attīstības sēmes. Par schahda eewe hrojama faktu
swaru un nosīhmi nav dauds kas jarunā un jaī-
slaidro, ta nosīhme pate par ūwi ūprotama, azim
saredsama.

M. J.

Ostas valdes algai nospresti 25,000 rbi, kurus is-matschot walstisrenteja.

Par mabitatu pee baptistu luhgshanas nama skatinas dambi Widsemes gubernatora kgs apstipri-najis semineku Matihsu Evertu. (W. G. A.)

Dr. Adams Worms †. Winsch mira nakti no 10. us 11. juliū ar ašinu sagistshanas, kuru bija dabujis pee kahda slimneka operazijas, eewaino-dams sev ar nafsi roku. Gan vina amata beedri tam sneeda palidibū, bet ta jau bija par mehlus. Ta tad palidibū sneegdams ziteem, nelaikis bija pats dabujis nahves dihgjus sawas meešas. Nelaikis dīsimis Kursemē 1831. g. un studeja Jurjewā no 1853.—57. g. medizini (ahrsteezibū), kuru beibsa ar doktora gradu. Pebz sawu studiju beigshanas Jurjewā, nelaikis wehl sawas finashanas luhloja papildinat, studedams wehl medizini Wihnes un Praga universitātes. 1872. g. winsch apmeids sche Riga par ahrstu. Semischi kā behrnu ahrstis ne-laikis Worms bija jo eezeenits un melsetis. Ka ne-laikis ari pee saweem amata beedreem stahweis zeemā redsams no ta, ka tas no 1884.—88. g. tika eewehlets par ahrstu sadeedribas preeschneku. Nelaikis bijis kreatns un peemihligs zilwels. Nowehlam tam saldu dusu!

Mehs daram zeen. Iasitajus usmanigus un felosho pawehli:

Top stingri aiseegts dserishanai leetot Daugavas uhdni gar Jelgavas Ahrrigas kraju no plostia tilta sahlot lībds Poderagam, iandēl ka tas mejelbai gaujchi kaitigs.

Polizijas meistars padpaskarneeks Reichart.

No sibena trahpiti. Pa vērkonu laiku 10. juliā no kahda sehgelunga, kas pee masas Daugavas, pee Kihpalas, lugu buhvies veidi, tika pabraloīs, kahdas 8 personas luhloja iepat paglahbites. Zaur sibena spēkrenu iuhlii us metas tapa nofitti: stuhrmanis Johans Rangs, kam galva tika sahbita, un matrojs Tomas Iktiins. Kuga sehns Antonis Iktiins tapa zaur sibeni tā apmulsinats, ka saudeja samanu; tāchū kahptiesauktam ahrstam iebems to atkal aitdīshinot. Kuga tapieins, Johans Iktiins, tapa newahrigi vee galvas un veenos kahjas devinotis; ziti tapa tīkai satrizinati un isbaiditi.

Peepeschti nahves atgadīseeni. Bruneneku eela Nr. 69 mahjas sehja 10. juliā peepeschti nomira 58. g. wezais, pei semineku kahrias veedrigais strahdneks Mahrīnīsch Rutenbergis. Pebz ahrsta istekuma tas nomiris ais apoplejījās kaitēs.

— Nakti u 11. juliū kahda sehluņi, Bruneneku eela Nr. 102, peepeschti nomira 53. g. wezais semineks Martiņš Krumbīnīsch, kur tas no nakti pah-geleja. Monirūdais simojis ar kahdu īstādītai.

— Tāk pašchā nakti tapat peepeschti nomira 57. g. wezā seminege Made Šenīmīnī, Šiabi eela Nr. 34. Vinas likis taps usšķērsts un ismeltēs.

(M. B. P. A.)

Teesu leetu nodala.

Leezineku zela nauda. Beeschī dīsrd laudis suhdsamees, ka topot us teesam kā leezineeli preeschā aizinati un kā nedabunot nekahdu atlīdibū par zeleem un par laisa kaweschani. Ihpachī beeschī schahdas suhdsibas top istekas no leezineekem, kas aizinati pee meerteesu estahdem. Bet pee schahda launuma ir wainigi tīkai paschi leezineeli un winu nesinashana leesu leetās. Tamēl teem, kas negrib saudejumus zīest, buhru schini leeta jaeweheho schahdi aitrahdižumi:

Teesa peespreshi atlīdibū par zeleem un par deenam teem leezineekem, kurus ta ir aizinājuši pee teesas; turpēlīm tee leezineeli, kas bez teesas fawshanas, tīkai us prahwneku luhgumu nahļišči us teesu, newar no teesas pagehret atlīdibas peespreshanu; teem tamēl eepreeschī jaiger no pascha prahwneka, kas to veived, peenahlošča atlīdibā. Bet ari tee leezineeli, kureus pate teesa aizinājuši, war dabut atlīdibū tīkai tad, kad to pēp rāfa a tuhlin pebz leezibas nodoschanas; bez tāhdas peeprafischanas teesa nepeespreshi atlīdibas. Scho apstalli ihpachī wajago leezineekem eewehrot, un nelad neaismirst, peeprafisht atlīdibū tuhlin pebz tam, kad tee sawu leezibū nodewišči. Bes tam, kriminalleetās atlīdibū war pagehret tīkai tad, ja leezineeli dihves weeti no teesas atrodas tāhlaikā kā 15. werstes; zīvilleetās schahda aprobeschojuma nam, schini leetās war dabut atlīdibū nestakoties us ottahiumu.

Kas sīmējas us jautajēnu, kad war dabut peespreshi leezineeli naudu, kad schē jaeweheho, kur leeta iſspreeši, waj pee apgalbu teesas (un teesu palatas), jeb pee meerteesu estahdem. Pee apgalbu teesas leezineeli naudu, jeb kīhihi preeschā naudas ismēshanas rentēja, war tuhlin sameti un ari wehlak bes kahda termina; turpēti meerteesu estahdes leezineeli naudu war loti reti tuhlin dabut; pa leelalai dabai to dabun tīkai wehlaki, kad schi nauba no prahwneka peedsihta jeb eemalsata. Šinamis, a prahwneks naudu tuhlin eemalsata, tad ari leezineeli war to tuhlin sameti.

Vikumīgas leezineeku naudas leelums ir schahds: Kriminalleetās pee meerteesu estahdem un wišpahrigām teesam (t. i. apgalba teesas un teesu palatas) leezineeli dabun 3 lap. par latru wersti, kur dīsjsējētis — tīkai dīsjsējētis bītei) un 25 lap. par latru deenu. Zīvilleetās pee meer-eefu estahdem leezineekem peenahlošča atlīdibā no 10 lap. lībds 1 rbi. par deenu un pee wišpahri-dām teesam 25 lap. lībds 3 rbi. par latru kāpe-hanu un 10 lap. par latru wersti.

- Tā tad leezineekem buhru ihpachī jaeweheho:
1) ka japeepraja atlīdibā no prahwnekeem, ja eet pee teesas tīkai us minu luhgumu, bes aizina-shanas no teesas pušes;
2) ka tuhlin pebz leezibas nodoschanas japeepraja atlīdibā pee teesas, ja teesa saukuse; un
3) ka peespreesto leezineeku naudu war kārā laikā peeprafisht un dabut, ja ta jau peedsihta jeb eemalsata.

S.

Kugnežiba.

Twaikonis "Deutschland" (Capt. J. G. Steffens), lībds festīdem 10. juliā, atstājot Rigu, dodames zēla us Libelu, pie- den, 12. juliā, nonahzis Libelu, un twaikonis "Olga" (Capt. Pfieffers), lībds tām pašchā deenu no Rīgas iſbrauza, dodmes us Stetinu, 12. juliā latīgītis aitneids Swinemēndē.

Sandfelta un Grihwana trikāstītās fawnes "Gärtner" (Capt. Stodolas), lībds 24. maija eewainos eegabīs Wasas oīā, atkal labots un jau deeweis zēla us Uleborgu, lai tur eenuētu to prezēs.

Rugis "Nota" (Capt. Adamsons) zēla no Hamburgas us Rūsēni, no sūreens tas naħls us Rigu; rugis "Jupiter" (Capt. Grants), 3. juliā brauži no Kinstowas us Swanseju; rugis "Roja" (Capt. Ahls), 3. juliā cebrauzis Bridgewaterā; rugis "Martha Maria" (Capt. Müschels), 4. juliā deeweis zēla no Lisabonā us Rigu; rugis "Titana" (Capt. Muzeniks), 5. juliā iſbrauži sī Latvijas, "Slojja", un deeweis us Rigu; rugis "Bertha Alivina" (Capt. Seglinš), 6. juliā cebrauzis Gentē; rugis "Martin Edward" (Capt. Mābiers), 3. juliā deeweis no Grangemouths zēla us Rigu; rugis "Swei Karl" (Capt. Satohens) 6. juliā aitneids Portofīnu.

Sinas par "Austras" sadeedribas līgū darboschanas (pašnosības lāhtīgā domes fapulz), 8. jul. 1893. g. R. 2. V. nām), pafneegtais pēc "Balt Webs"

1) Trikāstītās fawnes "Aurora", Capt. M. Dīschlers, 2. jul. aitneids Teriberu, kur tas iſlabēs leelalo labdina dalu un no sūreens ar labdina atlīsumu vosees us Arlangeli.

2) Trikāstītās fawnes "Austra", Capt. S. Laffis, no 3. juliā atrodas zēla no Kardīnas us Rigu ar 561 tonnu oglem 5 fchls. par tonnu.

3) Trikāstītās fawnes "Latawa", Capt. B. Dīschlers 3. juliā aitneids Bērlingu, kur tagad iſdroši kahfu lotu labdinu. Tāhīlī rugis iſfrātēs no Glasgovas ar oglem us Rigu. Brāts 5 mārs, 2½ fchls. par kīli.

4) Trikāstītās fawnes "Kurländer", Capt. G. Ertins, no 26. maija atrodas Hāti, kur eenem kahfu lotus us Rigu. Domājams, ka rugis atrodas jau zēla.

5) Barla "Jupiter", Capt. F. Rāgas, 17. jūnija aitneids Sūtonbrīši (Anglija), kur iſdroši no Amerikas atvesto lotu labdinu.

6) Barla "Kolumbus", Capt. P. Jurgensbergs 6. juliā deeweis zēla no Rīgas us Swansti ar toleem. Brāts 8 fchls. 3 penzi par iōvi.

7) Barla "Golgatha", Capt. Melbards, no 3. juliā atrodas zēla no Kronshtates us Diepi (Frānzija). Brāts 32½, franki par stand. Rugis naħls no Diepes ar triku, 4 fchls 3 penzi par tonnu, us Rigu.

8) Barla "Dobogā", Capt. Melbards, no 3. juliā aitneids zēla no Diepi (Frānzija). Brāts 32½, franki par stand. Rugis naħls no Diepes ar triku, 4 fchls 3 penzi par tonnu, us Rigu.

9) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 7 val.

10) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 7 val.

11) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

12) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

13) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

14) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

15) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

16) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

17) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

18) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

19) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

20) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

21) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

22) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

23) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

24) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

25) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

26) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

27) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

28) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

29) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

30) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

31) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

32) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

33) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

34) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

35) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

36) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

37) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

38) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

39) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

40) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

41) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

42) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

43) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

44) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

45) Barla "Valka", Capt. Herberts, 18. juliā, Dīsīgās Latv. teatra personala weesjashanas; fahlsums plīst. 5 penzi.

